

ROSTLINY VE STUDIJNÍM PROGRAMU UČITELSTVÍ PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

STUDIJNÍ MATERIÁLY PRO OBOR:
primární vzdělávání, VVP biologie a přírodopis

Ing. Helena Jedličková, Ph.D.

Legenda k barevnému označení:

Barevné rozlišení různého označení stejných rostlin bylo použito proto, že mnohé rostliny se v botanickém a uživatelském označení liší! Pokud tento text je pro vás příliš pestrý, jistě nebude pro vás problém jej převést do černobílého provedení, na který jste zvyklí!

- označení uživatelské - např. **nebezpečné rostliny**, **bylinky**, **koření**

-označení botanické

- označení ekologické

Na konci každé kapitoly pěstitelského třídění je přehled použité a rozšiřující literatury.

Informace tohoto studijního textu dále doplňují studijní materiály s názvem :

„NÁZVOSLOVÍ“, „NEBEZPEČNÉ ROSTLINY“, „Pokožkové rostliny pro učitele ZŠ“

1, NEBEZPEČNÉ ROSTLINY - **BOTANICKÉ NÁZVY a ÚČINKY NA ZDRAVÍ**

přehled č. 1 = dle důvodu pěstování, odborných názvů a účinků na zdraví člověka

Informace O,I.1.a,XXIX.. upřesňuje studijní materiál „NEBEZPEČNÉ ROSTLINY“

A. POKOJOVÉ KVĚTINY - OKRASNÉ KVĚTEM:

ANTHURIUM	/TOULITKA/	-I. =dráždí sliznice
Pozor! rod Begonia /keříčkové begonie/ , Begoniax elatior /vyvýšená a kultivary/ <u>jedovaté nejsou!</u>		
BEGONIA SEMPERFLORENS	/STÁLOKVĚTÁ,KYSALA,LEDOVKA/	-II.=jedovatá celá
BEGONIA x TUBERHYBRIDA	/HLÍZNATÁ BEGONIE/-	-II.=jedovatá celá
CALLA PULASTRIS	/DÁBLÍK BAHENNÍ/	-I.=slabě jedovatá
CITRUS	/CITRONÍKY A PŘÍBUZNÉ DRUHY/	-alergenní-1.a, 2.b
CLIVIA	/ŘEMENATKA,KLÍVIE/	-O.=jedovatá-4.a
EUPHORBIA MILII	/PRYŠEC ZÁŘIVÝ,Kristova koruna/	-VI jedovatý,alergen,trny
EUPHORBIA PULCHERRIMA	/VÁNOČNÍ HVĚZDA, POINSETIE/	-VI.=šťáva-alergen
HIPPEASTRUM	/HVĚZDNÍK, nesprávně AMARILIS/	O.=jedovatá celá
JASMINUM	/JASMÍN/	-3
PRIMULA	PRVOSENKA	-1.a
NERIUM OLEANDER	/OLEANDR OBECNÝ,BOBKOVNICE/	-V.=jedovatý celý
RHODODENDRON	/PĚNIŠNÍK, POKOJ.AZALKA/	-jedovatý
NICOTIANA	/TABÁK/	-IV.=4.a,3
SOLANUM	/LILEK/	-IV=4.a ve všech částech
jedovaté, kromě Solanum muricatum/Hruškový meloun-Pepino/		-jedlé plody
SPATHIPHYLLUM	/LOPATKOVEC/	-0=alergen

OKRASNÉ LISTEM:

AGAVE AMERICANA	/AGÁVE AMERICKÁ/	- 2.b,c i ozdravná
AGLAONEMA		- plody jedovaté
AUCUBA JAPONICA	/AUKUBA/	-4.c =plody, je však dvoudomá
ASPARAGUS	/OKRASNÝ CHŘEST/	-III.=jedovaté bobulovité plody
CODIEUM	/KROTON/	-VI. =jedovatá,alergenní celá
CRYPTANTHUS	/KRYPTANTUS/	-1.a
DIEFFENBACHIA	/MRAMORNATKA/	-I.=jedovatá,alergenní celá rostlina
EPIPHEMNUM PINNATUM	/POTOS, ŠPLHAVNICE/= neplatný :SCINDAPSUS AUREUS	-I. =alergenní
EUPHORBIA	/PRYŠCE/	-VI. =jedovaté,alergenní
FICUS	/FÍKOVNÍK, FÍKUS, SMOKVOŇ/	-1.a
HEDERA HELIX	/BŘEČTAN POPÍNAVÝ /	-jed. hlavně bobulovité plody
MONSTERA		-I. =alergenní i ozdravná
PHILODENDRON	/FILODENDRONY/	-I. =alergen, jedovatý
SANSEVIERIA	/TENURA-"tchýnin jazyk"/	-1.a, jedovatá celá rostlina
SHEFFLERA	/ŠEFLERA/	-1.a i ozdravná

B. EXTERIÉROVÉ ROSTLINY:

ACONITUM	/OMĚJ/	-XXIX= 4.a celá rostlina
AGERATUM	/NESTAŘEC/	- 1.c
ANEMONE	/SASANKA/	-XXIX= 4.a celá rostlina
ARUM MACULATUM	/ÁRON PLAMATÝ/	- I.=jedovaté plody
ATROPA BELLA DONA	/RULÍK ZLOMOCNÝ/	-IV= 4.a
BERBERIS	/DŘIŠŤÁL/	-XV= 4.a ,2.b
BUXUS	/ZIMOSTRÁZ/	- 4.a celá rostlina
CALLA PURLISTRIS	/ĎÁBLÍK BAHENNÍ/	- I.=slabě jedovatá
CAPSICUM ANNUUM	/PAPRIKA ROČNÍ/	-III.= -"
CATHARANTHUS	/BARVÍNEK BRČÁL /	- jedovatý
CLEMATIS	/PLAMÉNEK/	- XXIX = 1.a
CHEIRANTHUS CHEIRI	/CHEJR VONNÝ-ZIMNÍ FIALA/	- 4.b v semenech
CHELIDONIUM MAJUS	/VLAŠTOVIČNÍK VĚTŠÍ/	- 1.a
COLCHICUM AUTUMNALE	/OCÚN JESENNÍ/	-III.=4.a jedovatý celý
CONVALLARIA MAJALIS	/KONVALINKA VONNÁ/	-jedovatá celá r. i voda
COTONEASTER	/SKALNÍK/	-slabě jedovaté malvice
CYTISUS	/ČILIMNÍKY /	-4.a celé rostliny
DATURA=BRUGMANSIE	/DURMAN=ANDĚLSKÁ TRUMPETA/	-IV.celá R.,hlavně květy
DENDANTHREMA INDICA	/CHRYZANTÉMA LISTOPADKA/	-1.d alergenní
DICTAMNUS ALBUS	/TŘEMDAVA BÍLÁ/	-1.a
DIGITALIS	/NÁPRSTNÍK /	-4.a jedovatý celý
DAPHNE MEZEREUM	/LÝKOVEC/	-jedovatý celý
FRITILLARIA	/ŘEBČÍK /	-III.= 4.a
FUMARIA OFFICINALIS	/ZEMĚDÝM LÉKAŘSKÝ/	-XXI=jedovatý celý
GALANTHUS	/SNĚŽENKA/	-O.=4.a,hlavně cibule
HERACLEUM	/BOLŠEVNÍK/	-1.a
HYACINTHUS ORIENTALIS	/HYACINT VÝCHODNÍ/	-III.,1.a, -"
HYOSCYAMUS NIGER	/BLÍN ČERNÝ/	-IV.=4.a-jedovatý
IPOMEA	/POVÍJNICE/	- "droga"
LANTANA CAMARA	/LIBORA/	- jedovatá celá
LATHYRUS ODORATUS	/HRACHOR VONNÝ/	-semena jedovatá
LEUCOJUM VERNUM	/BLEDULE JARNÍ/	-O.=jedovaté cibule
LIGUSTRUM VULGARE	/PTAČÍ ZOB OBECNÝ/	-plody mírně jedovaté
LILIUM	/LILIE/	-III.=jedovaté cibule
LONICERA	/ZIMOLEZ-RŮŽE Z JERICHA/	-jedovaté plody
LYCOPERSICON ESCULENTUM	/RAJČE JEDLÉ,RAJSKÉ JABLKO/	-IV.=jed., kromě plodů
NARCISSUS	/NARCIS/	-O.=jedovaté cibule
PAEONIA OFFICINALIS	/PIVOŇKA LÉKAŘSKÁ/	-květy,kořeny jedovaté
PARIS GUADRIFOLIA	/VRANÍ OKO ČTYŘLISTÉ/	-jedovaté plody

PETUNIA ATKINSIANA	/PETÚNIE ZAHRADNÍ/	-IV.=jedovaté rostliny
PHASEOLUS COCCINEUS	/FAZOL ŠARLATOVÝ/	-4.d.fazole jsou jedlé uvařené
POLYGONATUM	/KOKOŘÍK/	-všechny druhy jedovaté
PRIMULA	/PRVOSENKA/	-1.a=alergenní
PYRACANTHA	/HLOHYNĚ/	-2.a,b
PYRETHRUM PARTHENIUM	/ŘIMBABA OBECNÁ/	1.d-jed PYRETHRIN, =alergenní
RANUNCULUS ACER	/PRYSKYŘNÍK PRUDKÝ/	-jedovatý celý
RHUS	/ŠKUMPA/	-1.a=alergenní
ROBINIA PSEUDOACACIA	/TRNOVNÍK BÍLÝ-AKÁT/	-4.d=semena a kůra jedovaté
SAMBUCUS NIGRA RACEMOSA , S. EBULUS /	/BEZ ČERNÝ/ / -"ČERVENÝ, B. CHEBDÍ/	-plody,květy-léčivé,listy,kůra jedovaté -" -jedovaté plody
SCILLA SIBERICA	/LADOŇKA SIBIŘSKÁ/	-III.=cibule,semena jedovaté,1a
SENECIO BICOLOR	/STARČEK PŘÍMOŘSKÝ/	-4.a jed. celá rostlina
SOLANUM NIGRA	/LILEK ČERNÝ/	-IV.=4.a ve všech částech
-"- TUBEROSUM	/BRAMBOR OBECNÝ/	-IV.=4.a jedovatý kromě hlíz
TAGETES	/AKSAMITNÍK,AFRIKÁN/	-1.d celá rostlina
TANACETUM VULGARE	/VRATIČ OBECNÝ/	-jedovatý celý
TAXUS BACCATA	/TIS ČERVENÝ/	-kromě červeného míšku jedovatý celý
TULIPA	/TULIPÁN/	-III.cibule slabě jedovaté,alergie
VERATRUM ALBUM	/KÝCHAVICE BÍLÁ/	-jedovatá
VISCUM ALBUM	/JMELÍ BÍLÉ/	-jedovaté

C. ROSTLINY, KTERÉ NEMUSÍME ZNÁT , ALE JE DOBRÉ O NICH VĚDĚT! (pokoiové rostliny nově na trhu)

Acalypha /Palnice,akalyfa/	-VI.= druhy,kultivary jedovaté celé	Catharanthus roseus / Růžový barvínek/	-V.= celá jedovatá
Adenium /Pouštní růže/	- V.= mléčná šťáva je vysoce jedovatá	Caladium /Užovník/	-1.a
Alamanda	- V= jedovatá celá	Carissa /Karisa,Voskovec/	- V.= smrtelně jedovatá,kromě plodů
Alokázie	-4.a	Cassia /Kasie/	- jedovatá celá rostlina
Browallie	- IV.= -"	Dipladenia	- V.= velmi jedovatá
Brunfelzie	- IV.= -"	Glorioza	-III.= hlízy 4.a colchicin
Cestrum /Kladivník/	- IV. -"	Haemanthus /Krvokvět,Sloní ucho/	-O.=jedovaté cibule
Cyphomandra /Rajčenka/	- IV.=jedovatý,kromě plodů	Jatropha podagrica /Jatrofa/	-IV.= celá jedovatá

LITERATURA:

- BALOUN, J.a kol. (1989) : *Rostliny způsobující otravy a alergie* (Knihovna-Kejbaly Brno)
HEITZOVÁ, H. : (1995) *Pokoiové rostliny*. Praha: Svojtka a Vašut,.239 s. ISBN 80-7180-012-0
HEITZOVÁ, H. ,(1996).: *Balkonové rostliny* / Knihovna-Kejbaly Brno)
NOVÁK, J. (2004): *Jedovaté rostliny v bytě a na zahradě*. Praha: Grada, 81s, ISBN 80-247-0716-0
BODLÁK,J.,SEVERA,F.VANČURA,B/1995/.: *Příroda léčí* (Knihovna-Kejbaly Brno)
OPLETAL, L., a kol.: (1999)*Rostliny pro zdraví*. Praha: Aventinum,.175 s. ISBN 80-7151-074-2

Osobní poznámky:

LÉČIVÉ A KOŘENINOVÉ ROSTLINY

(„ léčivky, bylinky, koření“)

andělíka lékařská	Archangelica officinalis	kořen, plod
bez černý	Sambucus nigra	květ, plod
bříza bělokorá	Betula pendula	list
divizna velkokvětá	Verbascum densiflorum	květ
heřmánek pravý	Matricaria chamomilla	květ
hloh ostrotrnný	Crataegus oxyacantha	květ, list, plod
hluchavka bílá	Lamium album	květní koruna
jahodník obecný	Fragaria vesca	list
jetel luční a J. plazivý	Trifolium pratense a T.repens	květ
jitrocel kopinatý	Plantago lanceolata	list
kontryhel obecný	Alchemilla vulgaris	nať
kopřiva dvoudomá	Urtica dioica	list a nať
kostival lékařský	Symphytum officinale	oddenek
kozlík lékařský	Valeriana officinalis	oddenek a kořen
libeček lékařský	Levisticum officinale	list, kořen
lípa srdčitá a velkolistá	Tilia cordata a platyphyllos	květenství
mák vlčí	Papaver rhoeas	korunní plátky
máta peprná	Mentha piperita	nať, list
mateřídouška obecná	Thymus serpyllum	nať
meduňka lékařská	Mellisa officinalis	nať
měsíček lékařský	Calendula officinalis	květ bez zákrovu
mochna husí	Potentilla anserina	nať
ostružiník maliník obecný a O. křovitý	Rubus idaeus a R. fruticosus	list
pelyněk pravý	Artemisia absinthium	nať
pelyněk kozalec=estragon	Artemisia dracunculus	nať
plicník lékařský	Pulmonaria officinalis	nať
podběl lékařský	Tussilago farfara	květ, list
prvosienka jarní a P. vyšší	Primula veris, P. elatior	květenství
přeslička rolní	Equisetum arvense	nať
rozrazil lékařský	Veronica officinalis	nať
růže šípková	Rosa canina	souplodí=šípky
řebříček obecný	Achillea millefolium	květenství, nať
řepík lékařský	Arimonia eupatoria	nať
slivoň trnka	Prunus spinosa	květ
smetanka lékařská	Taraxacum officinale	kořen, list
světlík tuhý	Euphrasia stricta	nať
šalvěj lékařská	Salvia officinalis	nať
třezalka tečkovaná	Hypericum perforatum	nať

tymián obecný	Thymus vulgaris	nať
saturejka horská	Satureja montana	nať
dobromysl	Origanum onites	nať
rozmarýn lékařský	Rosmarinus officinalis	nať
jalovec obecný	Juniperus communis	plody
vavřín obecný	Laurus nobilis	bobkový list
bazalka pravá	Ocimum basilicum	nať

Literatura:

- VODÁKOVÁ, Jitka, a kol.: *Pěstitelské práce*. Praha: SPN, 1990. 238 s. ISBN 80-04-23976-5.
 OPLETAL, Lubomír, a kol.: *Rostliny pro zdraví*. Praha: Aventinum, 1999. 175 s. ISBN 80-7151-074-2.
 VALÍČEK, Pavel, a kol.: *Léčivé rostliny třetího tisíciletí*. Benešov: Start, 2001. 175 s. ISBN 80-86231-14-3.
 DOSTÁLEK, Petr, a kol.: *Česká biozahrada*. Olomouc: Fontána: 2000. 185 s. ISBN 80-86179-46-X.
 Vermeulen, N.: *Encyklopedie bylin a koření /1999/* (Knihovna-Kejbaly Brno)
 Brickel, Ch. a kol.: *Velká zahrádkářská encyklopedie /1994/* (Knihovna-Kejbaly Brno)
 Kolberát, Endris, Krejča: *Naše rostliny v lékařství /1981/* (Knihovna-Kejbaly Brno)
 JANČA, Jiří, ZENTRICH, Josef, A.: *Herbář léčivých rostlin*. Ostrava: Eminent– všechny díly
 Zentrich, J., Jonáš, J.: *Věčně zelené naděje /1990/* (Knihovna-Kejbaly Brno)

Katalogy (Knihovna-Kejbaly Brno)

Herbáře (Knihovna-Kejbaly Brno)

Osobní poznámky:

(uživatelské, botanické označení)

1. Košťálová zelenina = rostliny, které mají zkrácený, zdužnatělý stonek = KOŠTÁL

botanický název užívané

<u>části</u>	<u>čeleď</u>	<u>brukevovitě: brukev zelná-variety:</u>	BRASSICA OLERACEA
hlávky listů		zelí hlávkové (rané, polorané, pozdní, ke skladování = bílé, červené), kapusta hlávková (raná, pozdní, ozimá)	B.oleracea var.capitata B.oleracea,var.sabauda
drobné hlávky-růžičky:		kapusta růžičková	B.O.gemmifera
listy:		kapusta kadeřavá	B.O.acephala
stonková hlíza:		kedluben	B.O.gongyloides (raná bílá,raná, modrá,pozdní,gigant)
zdužnatělé květenství:		květák	B.O.botritis
růžice poupat:		brokolice	B.O.italica
listy:		čínské zelí	B.chinensis

2. Kořenová zelenina:

kořen:	hvězdicovitě:	černý kořen (hadí mor španělský) světlý černý kořen (kozí brada pórolistá) topinambur (slunečnice hlíznatá) batáty	Scorzonera hispanica Tragopogon porrifolius Helianthus tuberosus Ipomoea batatus
	miříkovitě:	mrkev setá petržel kořenová pastinák setý	Daucus carota(obecná,raná,pozdní,karotka,kulatá,krmná aj.) Petroselinum crispum Pastinaca sativa
	brukevovitě:	křen selský	Armoracia rusticana
bulva:	miříkovitě:	celer bulvový	Apium graveolens
	merlíkovitě:	řepa burák salátová	Beta vulgaris crassa
	brukevovitě:	vodnice= okrouhlice tuřín=kolník ředkev setá- ředkvička - ředkev černá	Brassica rapa Brassica napus Raphanus sativus sativus R.S. niger
	lilkovitě:	lilek brambor	Solanum tuberosum

3. Plodová zelenina:

plody:	lilkovitě:	lilek rajče jedlé	Lycopersicon esculentum (keřičkové,tyčkové, skleníkové, aj.)
bobule		L. paprika roční lilek vejcoplodý (baklažán)	Capsicum annum (zeleninová,kořeninová) Solanum melongena
	tykvovitě:	okurka setá meloun cukrový tykev velkoplodá tykev obecná tykev patison = Cucurbita pepo,	Cucumis sativus (nakládačky,salátové,skleníkové) Citrullus lanatus Cucurbita maxima Cucurbita pepo var.vulg. tykev cuketa Cucurbita pepo var.zucchini
obilky	lipnicovitě:	kukuřice cukrová	Zea mays var.saccharata

4.Cibulová zelenina:

<u>cibule:</u>	liliovitě:	česnek-cibule kuchyňská	Allium cepa (májová,raná,červená,žlutá,ozimá aj.)
----------------	------------	-------------------------	---

	česnek kuchyňský	Allium sativum (zimní jarní)
	česnek-pór setý	Allium porrum zimní , letní
	česnek-cibule-šalotka	Allium ascalonicum
<u>listy</u> :	česnek-cibule zimní	Allium fistulosum
	česnek-pažitka pobřežní	Allium schoenoprasum

5. Listová zelenina (salátová, stonková):

<u>listy</u> : hvězdicovité:	salát hlávkový	Lactuca sativa var. capitata (locika salátová-na rychlení, raný, letní, zimní, salát listový, červený, římský, ledový aj.)
..	šterbák zahradní	Cichorium endivia
	čekanka obecná	Cichorium intibus (kořenová, salátová)
<u>Úbory=lůžka</u> :	artyčok zeleninový	Cynara scolymus
<u>řapíky</u> :	artyčok kardový	Cynara cardunculus
<u>Listy</u> : hvězdicovité:	pampeliška	Taraxacum officinale
kozlíkovité:	kozlíček polníček, polní	Varianella locusta
brukvovité:	řeřicha setá	Lepidium sativum
	hořčice bílá	Sinapis alba
miříkovité:	celer řapíkatý+ / celer naťový /	Apium graveolens var. dulce+ / Apium g. var. sacalinum /
	petržel kadeřavá	Petroselinum c. var. foliosum
	fenykl sladký	Foeniculum vulgare
merlíkovité:	špenát zelný	Spinacia oleracia
	řepa cvikla mangold	Beta vulgaris var. cicla
	novozélandský špenát = čtyřboč rozložitá=	Tetragonia tetragonioides
rdesnovité:	reveň rebarbora	Rheum undulatum
<u>výhonky</u> : liliovité:	chřest	Asparagus officinalis

6. Lusková zelenina:

<u>semena</u> : bobovité:	hrách setý	Pisum sativum (k vylupování, dřeňový, cukrový)
	fazol obecný	Phaseolus vulgaris (popínavý, keříčkový, šarlatový, měsíkovitý aj.)
	bob obecný	Vicia faba
	sója luštinatá	Glycine max
	podzemnice olejná	Arachis hypogaea

7. Kořeninová zelenina:

<u>nať</u> :	Miříkovité:	kopr vonný	Anethum graveolens
<u>plod-dvojnážka</u> :		fenykl obecný	Foeniculum vulgare
<u>listy</u> :		libeček lékařský	Levisticum officinale
<u>nať</u> :	Hluchavkovité:	majoránka zahradní	Majorana hortensis
<u>listy</u> :		tymián obecný	Thymus vulgaris
		saturejka zahradní	Satureja hortensis

Literatura:

- VODÁKOVÁ, Jitka, a kol.: *Pěstitelské práce*. Praha: SPN, 1990. 238 s. ISBN 80-04-23976-5
- DOSTÁLEK, Petr, a kol.: *Česká biozahrada*. Olomouc, Fontána: 2000. 185 s. ISBN 80-86179-46-X
- STEINBACH, Gunter.: *Lexikon užitečných rostlin*. Praha: 1996. 198 s. ISBN 80-7176-432-9

Osobní poznámky:

OVOCNÉ ROSTLINY

Uživatelská sk. – botanický název plodu:

1. Jádroviny

-malvice:

jabloň domácí	Malus silvestris var.domestica
hrušeň obecná	Pyrus communis
kdouloň obecná	Cydonia oblonga
mišpule německá	Mespilus germanica
jeřáb ptačí,moravský	Sorbus aucuparia

2. Peckoviny

třešeň ptačí	Prunus avium	
višeň obecná	Prunus cereasus vulgaris	
broskvoň obecná	Prunus Persica vulgaris	
meruňka obecná	Prunus Armeniaca vulgaris	
slivoň švestka	Prunus domestica	(švestky, slívy, renglody, mirabelky)
dřín velkoplodý	Cornus mas	

-peckovice:

3. Skořápkoviny

líška obecná	Corylus avellana	ořešák královský /vlašský/	Ju glans regia
líška turecká	Corylus colurna	kaštanovník jedlý	Castanea sativa
		mandloň obecná	Prunus dulcis

-oříšek:

-peckovice:

4. Drobné ovoce

meruzalka rybíz	Ribes vulgare	ostružiník maliník obecný	Rubus ideus
r.černý,bílý, červený,	R.nigrum,alba, rubra	ostružiník křovitý	Rubus fruticosus
srsta obecná-angrešt	Ribes crista	malinoostružiník	Rubus loganobaccus
josta		morušovník černý, bílý	Morus nigra, alba
brusnice borůvka	Vaccinium myrtillus		
vinná réva	Vitis vinifera		

-bobule:

-souplodí peckovic:

-souplodí nažek:

jahodník obecný	Fragaria vesca
J. zahradní	Fragaria species

Literatura:

VODÁKOVÁ, Jitka, a kol.:*Pěstitelské práce*. Praha: SPN, 1990. 238 s. ISBN 80-04-23976-5

DOSTÁLEK, Petr, a kol.:*Česká biozahrada*. Olomouc, Fontána: 2000. 185 s. ISBN 80-86179-46-X

STEINBACH, Gunter.:*Lexikon užitkových rostlin*. Praha: 1996. 198 s. ISBN 80-7176-432-9

Katalogy / aj.

Osobní poznámky:

OKRASNÉ (UŽITKOVÉ) ROSTLINY - DŘEVINY

1. Listnaté opadavé:

Azalka	Rhododendron	Dub letní, /D. zimní/	Quercus robur, /Q. petraea/
Dřín, svída	Cornus	Jasan ztepilý	Fraxinus excelsior

keře:

stromy:

Hloh	Crataegus	Olše	Alnus
Jasmín	Jasminum	Jeřáb	Sorbus
Kdoulovec	Chaenomeles	Topol	Populus
Mochna křovitá	Potentilla	Vrba obecná (jíva), /V.křehká/ Salix caprea, /S.fragilis/	
Pámelník	Symphoricarpos	Bříza	Betula
Plamének	Clematis	Buk lesní	Fagus sylvatica
Růže	Rosa	Habr	Carpinus
Ptačí zob	Ligustrum	Jilm	Ulmus
Šácholan	Magnolia	Javor mléč, klen, babyka Acer platanoides, A.pseudoplatanus, A.campestre	
Šeřík	Syringa	Javor (javorovec) jasanolistý Acer negundo=Negundo aceroides	
Škumpa	Rhus	Jírovec maďal Aesculus hippocastanum	
Tamaryšek	Tamarix	Kaštanovník jedlý Castanea sativa	
Tavolník	Spiraea	Jinan dvoulaločný Ginkgo biloba	
Zákula	Kerria	Střemcha obecná Padus avium	
Zlatice	Forsythia	Lípa Tilia	

2. Rostliny stálezelené - listnaté:

Dříšťál	Berberis
Hlohyně	Pyracantha
Mahónie	Mahonia
Pěnišník	Rhododendron
Ptačí zob	Ligustrum
Skalník	Cotoneaster
Zimostráz	Buxus
Cesmína	Ilex

3. Listnaté popínavé:

Břečťan	Hedera
Přísavník	Parthenocissus

Literatura:

VODÁKOVÁ, Jitka, a kol.: *Pěstitelské práce*. Praha: SPN, 1990. 238 s. ISBN 80-04-23976-5

DOSTÁLEK, Petr, a kol.: *Česká biozahrada*. Olomouc: Fontána, 2000. 185 s. ISBN 80-86179-46-X

STEINBACH, Gunter.: *Lexikon užitkových rostlin*. Praha: 1996. 198 s. ISBN 80-7176-432-9

Větvička, V., Matoušová, V.: *Stromy a keře /2000/*

Katalogy

Osobní poznámky:

OKRASNÉ (UŽITKOVÉ) ROSTLINY -TRVALKY

TRVALKY=PERENY, CIBULOVINY =CIBULNATÉ A HLÍZNATÉ ROSTLINY

A, TRVALKY=PERENY=vytrvalé rostliny, které na venkovním stanovišti vydrží po několik roků. Nepříznivé živ. podmínky přečkávají ve stavu vegetačního klidu, podzemní č.: kořeny s pupeny, oddenky. Nadzemní část zasychá.

1. Trvalky vysévané na jaře:

prvosienka /pýřitá,obecná,zoubkovaná aj./	Primula
tařice skalní	Alyssum saxatile
orlíček	Aguilegia hybrida
lupina (vlčí bob)	Lupinus
mák	Papaver
rudbekie (třapatka)	Rudbeckia

2. Trvalky vysévané na podzim:

hlaváček jarní	Adonis vernalis
čemeřice černá	Helleborus niger
úpolín	Trollius

3. Trvalky množené dělením trsů:

Hvězdnice (astra)/alpská,podzimní/	Aster
netřesk	Sempervivum
bergénie	Bergenia
kamzičník	Doronicum
srdcovka nádherná	Dicentra / Dicytra/ spectabilis
konvalinka	Convallaria
kosatec	Iris
pivoňka	Paeonia
rožec	Cerastium
funkie (bohyška)	Hosta
chrpa	Centaurea
stračka (ostrožka)	Delphinium
plaménka (flox)	Phlox

4. Trvalky množené stonkovými řízký:

chryzantéma (kopretina)	Chrysanthemum
barvínek brčál	Vinca minor

5. Trvalky množené kořenovými řízký:

juka (palmová lilie)	Yucca
----------------------	-------

B, CIBULOVINY = vytrvalé byliny, jejichž zásobním orgánem (pomocí kterého přežívají vegetační klid) je cibule nebo hlíza. Tyto orgány současně slouží k vegetativnímu rozmnožování, používají se jako sadba, **jsou jedovaté!**

6. Cibulovité a hlíznaté r. kvetoucí na jaře

cibule: tulipán	Tulipa
narcis	Narcissus

hyacint	Hyacinthus orientalis
sněžěnka podsněžník	Galanthus nivalis
bledule jarní	Leucojum vernum
modřeneček arménský	Muscari armeniacum
ladoňka sibiřská	Scilla sibirica
<u>hlíza</u> : šafrán (krokus)jarní	Crocus vernus
sasanka hlízatá	Anemone coronaria
ocún	Colchicum
brambořík	Cyclamen
<u>hlízovitý oddenek</u> : talovín	Eranthis

7. Cibulovité a hlízaté rostliny kvetoucí v létě:

mečík	Gladiolus
dosna	Canna
jiřinka	Dahlia
begonie	Begonia tuberhybrida

Literatura:

VODÁKOVÁ, Jitka, a kol.: *Pěstitelské práce*. Praha: SPN, 1990. 238 s. ISBN 80-04-23976-5

DOSTÁLEK, Petr, a kol.: *Česká biozahrada*. Olomouc, Fontána: 2000. 185 s. ISBN 80-86179-46-X

STEINBACH, Gunter.: *Lexikon užitkových rostlin*. Praha: 1996. 198 s. ISBN 80-7176-432-9

Kliková G.: *Biozahrada /1992/*

Osvald, Z.: *Všechno o cibulovinách /1992/*

Katalogy

Osobní poznámky:

OKRASNÉ (UŽITKOVÉ) ROSTLINY - LETNÍČKY, DVOULETKY

Letničky=jednoleté rostliny, v jednom roce vytvoří vegetativní i generativní orgány. §=dají se sušit

Dvouletky=dvouleté r.: v prvním roce vytvoří vegetativní orgány, v druhém roce vytvoří generativní a zahynou.

1. Letničky vysévané přímo na stanoviště

4. Popínavé letničky

měsíček zahradní/lékařský/ §	Calendula officinalis	hrachor vonný	Lathyrus odoratus
laskavec ocasatý §	Amaranthus caudatus	fazol šarlatový	Phaseolus coccineus
krásenka /kosmea/	Cosmos bipinnatus	ličořeřišnice větší	Tropaeolum majus
ostrožka stračka §	Delphinium candelabrum	svlačec trojbarevný	Convolvulus tricolor
slunečnice §	Helianthus	povijnice nachová	Ipomoea purpurea
vlčí bob /lupina/	Lupinus		
kochie /letní cypřišek/ = bytel metlovitý	Kochia scoparia		

2.Letničky předpěstované v pařeništi :

hvězdnice /astra čínská/	Callistephus chinensis
hledík větší	Antirrhinum majus
karafiát čínský	Dianthus chinensis
gazanie zářivá Tagetes	Gazania splendens
ostálka lepá /cinie/	Zinnia elegans
netýkavka balzamína	Impatiens balzamina

3.Letničky předpěstované ve skleníku:

petúnie zkřížená	Petunia hybrida
begonie stálekvetoucí /kysala/	Begonia semperflorens
lobelka	Lobelia
šalvěj zářivá	Salvia splendens
sporýš /verbena,železník/	Verbena hybrida

Literatura:

- VODÁKOVÁ, Jitka, a kol.:*Pěstitelské práce*. Praha: SPN, 1990.238 s. ISBN 80-04-23976-5
DOSTÁLEK, Petr, a kol.:*Česká biozahrada*. Olomouc, Fontána: 2000.185 s.ISBN 80-86179-46-X
STEINBACH, Gunter.:*Lexikon užitkových rostlin*. Praha: 1996.198 s. ISBN 80-7176-432-9
Kasperová,M.,Vaněk,V.:*Letničky a dvouletky /1993/*
Hamilton,G.: *Biozahrada /1994/*
Kliková G.: *Biozahrada /1992/*
Katalogy   **Osobní poznámky:**

5. Letničky k sušení

slaměnka křídlatá	
smilek	
smil listenatý / slaměnka /	Helichrysum bracteatum
suchokvět	
černucha	Nigella aksamitník /afrikán/ §
statice/závtah/	Limonium
zaječí ocásek	Lagurus
okrasné trávy aj.	

6.Dvouletky

chejr vonný /zimní fiala/	Cheiranthus cheiry
hvozdík bradatý	Dianthus barbatus
maceška	Viola
pomněnka lesní	Myosotis sylvatica
sedmikráska chudobka	Bellis perennis
zvonek zahradní	Campanula medium
hvozdík karafiát	Dianthus
náprstník	Digitalis

ZÁKLADNÍ POLNÍ PLODINY

1.Obilniny:

pšenice obecná
žito seté
ječmen obecný
oves setý

6. Pícniny:

jetel luční (červený)
jetel (jetelovec) plazivý, j. zvrhlý
tolice (vojtěška) setá
štírovník růžkatý (obecný)

kukuřice setá

rýže setá

proso

pohanka jedlá

čirok obecný

kostřava luční

jílek vytrvalý (anglický, ozimý), j. jednoletý (italský)

bojínek luční

srha říznačka (laločnatá)

lipnice luční

doplňující: / vičenec ligrus, komonice bílá,

ovsík vyvýšený, trojštět žlutavý/

2. Luskoviny:

hrách setý polní

hrách setý rolní-peluška

fazol obecný

bob obecný

vikev setá

čočka jedlá

soja luštinatá

7. Siličnaté rostliny:

chmel otáčivý

3. Olejníny:

řepka olejka

slunečnice roční

mák setý

hořčice bílá a černá

len setý

4. Přadné rostliny:

len setý

konopě setá

5. Okopaniny:

řepa burák krmná, cukrová

lilek brambor

Literatura:

VODÁKOVÁ, Jitka, a kol.: *Pěstitelské práce*. Praha: SPN, 1990. 238 s. ISBN 80-04-23976-5

DOSTÁLEK, Petr, a kol.: *Česká biozahrada*. Olomouc, Fontána: 2000. 185 s. ISBN 80-86179-46-X

STEINBACH, Gunter.: *Lexikon užitkových rostlin*. Praha: 1996. 198 s. ISBN 80-7176-432-9

Kyncl, M., Kubicová, S., Zelinka, J.: *Základy RV pro učitele II/1989/*

Osobní poznámky:

PLEVELE

blín černý

bršlice kozí noha

čekanka obecná

drchnička rolní

durman obecný

heřmánek

hluchavka

pryšec

přeslička rolní

ptačinec žabinec

pýr plazivý

rdesno ptačí /truskavec/

rmen rolní

rozrazil

hořčice rolní	ředkev ohnice
chrpa modrák	smetánka lékařská
jitrocel	svízel přítula
kokoška pastuší tobolka	svlačec rolní
kopřiva dvoudomá a k. žahavka	šťovík
koukol polní	violka trojbarevná
laskavec ohnutý	zemědým lékařský
lebeda rozkladitá	
lilek černý	
lipnice roční	
mák vlčí	
merlík bílý	
mléč zelinný	
mochna husí	
mrkev obecná /mrkvous/	
oves hluchý	
penízek rolní	
pěťour malóuborný	
pcháč rolní/ oset/	
podběl lékařský	
pomněnka rolní	
popenec břečťanolistý	
pryskyřník plazivý	

Literatura:

VODÁKOVÁ, Jitka, a kol.:*Pěstitelské práce*. Praha: SPN, 1990.238 s. ISBN 80-04-23976-5

DOSTÁLEK, Petr, a kol. :*Česká biozahrada*. Olomouc, Fontána: 2000.185 s.ISBN 80-86179-46-X

STEINBACH, Gunter.:*Lexikon užitkových rostlin*. Praha: 1996.198 s. ISBN 80-7176-432-9

Osobní poznámky:

POKOJOVÉ ROSTLINY (přehled č. 2 = dle nároků na teplo a světlo)

I. DEKORATIVNÍ LISTEM: - pro teplé prostředí: (celoročně teplomilné až neutrální)

aglaonema	Aglaonema
begonie královská /kysala královská/	Begonia rex
begonie pupečníkolistá, begonie korálová aj.	Begonia feastii, masoniana..
fíkus /smokvoň kaučukodárná/,	Ficus elastica
	F.lyrata, F. benjamina, F. pumila
dračinka /kordyline-dracaena australis/	Cordyline australis

dračinec /dracéna/	Dracaena
filodendron	Philodendron
kroton /obojan/	Codiaeum
monstera lahodná	Monstera deliciosa
mramornatka /dieffenbachie/	Dieffenbachia
potos	Pothos-Scindapsus:Epipremnum
pepřinec	Peperomia
šáchor střídavolistý	Cyperus alternifolius
<u>kapradiny</u> :ledviník nádherný	Nephrolepis exaltata
netík	Adiantum
parožnatka	Platycterium

- pro poloteplé prostředí: (neutrální až chladnomilné) - celoročně pokojové

aralka /prodara/	Aralia
kopřivěnka pokojová, pestřivka /africká kopřiva/	Coleus
tenura třípáskatá /tchýnin jazyk/	Sansevieria trifasciata
podeňka bělokvětá /blázen/	Tradescantia albiflora
zebrina pendula	Tradescantia zebrina
zelenec copatý	Chlorophytum comosum
žumen /cisu/	Cissus antarctica
žumen trojlistý	Rhoicissus

- pro chladné prostředí: (chladnomilné až mrazuvzdorné) – v létě vhodné letnit

aukuba japonská	Aucuba japonica
brslen	Euonymus japonicus
břečťan popínavý	Hedera helix
citroník limonový	Citrus limon
chřest Sprengerův/ asparágus/	Asparágus sprengeri
kořenokvětka vyšší	Aspidistra elatior
myrta	Myrtus communis
<u>palmy s listem vějířovitým</u> : žumara	Chamaerops
<u>-"- zpeřeným</u> : datlovník	Phoenix
rozmarýna	Rosmarinus officinalis

SUCULENTNÍ ROSTLINY

II. TUČNOLISTÉ:

aloe	Aloe
agáve	Agave
gasterie	Gasteria verucosa
náduť	Bryophyllum
kalanchoe / kolopějka/	Kalanchoe
tlustice	Crassula
smrdutka	Stapelia

III. KAKTUSY:

opuncie	Opuntia
mamilária	Mammillaria
fylokaktus	Epiphyllum rfeiffer
vánoční kaktus	Schlumbergera bridgesii

IV. POKOJOVÉ ROSTLINY OKRASNÉ KVĚTEM:

africká fialka /kapská f, jonátka/	Saintpaulia ionantha
azalka /pěnišník/	Azalea Rhododendron indica
begónie	Begonia
<u>bromélie</u> : - bilbergie níčí, / čínský oves/	Billbergia nutans , - ananas - Aechmea fasciata
brambořík	Cyclamen persicum
fuchsie zkřížená	Fuchsia x hybrida
hvězdník	Hippeastrum
ibišek /čínská růže/	Hibiscus Rosa chinensis
kala /ďáblík/	Zantedeschia, Calla
listopadka	Chrysantaemum x hortorum
netýkavka /balzamína/	Impatiens
oleandr /bobkovnice/	Nerium oleander
<u>orchideje</u> /vstavače/	<u>Orchideaceae</u>
pelargonie:- P. páskatá /muškát/	Pelargonium zonale, p.břečťanolistá /popínavý muškát/ P.peltatum p.velkokvětá /anglický muškát/ P.grandiflorum
podslunečník /mračňák/	Abutilon
prvosienka /petrklíč/	Primula
řemenatka sušíková / klívie/	Clivia miniata
toulitka /anturie/	Anthurium
vánoční hvězda /mexická růže/	Poinsettia pulcherrima =Euphorbia
voskovka masitá	Hoya carnosá
zornice	Amaryllis

Literatura:

HEITZOVÁ, Halina: *Pokožové rostliny*. Praha: Svojtka a Vašut, 1995. 239 s. ISBN 80-7180-012-0

VODÁKOVÁ, Jitka, a kol.: *Pěstitelské práce*. Praha: SPN, 1990. 238 s. ISBN 80-04-23976-5

DOSTÁLEK, Petr, a kol.: *Česká biozahrada*. Olomouc, Fontána: 2000. 185 s. ISBN 80-86179-46-X

STEINBACH, Gunter.: *Lexikon užitečných rostlin*. Praha: 1996. 198 s. ISBN 80-7176-432-9

Osobní poznámky:

NEBEZPEČNÉ ROSTLINY - zjednodušený přehled pro učitele

(přehled č. 3 – ZÁKLADNÍ ROSTLINY NEBEZPEČNÉ DĚTEM – dle uživatelských názvů)

I. Pokojové květiny:

„aglaonema

kroton

anturie

muškát / pelargonie/

azalka

monstera

brambořík perský

oleandr obecný

břečťan popínavý

potos /šplhavce/

diefenbachie

fikus

filodendron

kala

pryšec překrásný /"vánoční hvězda"/

prvosienka nálevkovitá, p.čínská, p.žahavá /primule/

rhododendron

řemenatka oranžová /clivia - „klívie“/

tenura páskatá

II.Exteriérové rostliny:

aksamitník /afrikán, tagetes/

bez chebdi

blín černý

bolševník obecný, b.velkolepý

břečťan popínavý

brslen evropský

čemeřice černá

dřišťál dráč

durman obecný

fazol obecný, f. šarlatový

kokořík vonný

konvalinka vonná

kopytník evropský

lilek brambor

lilek potměchuť

lilek rajče

lýkovec jedovatý

mandloň =mandle /hořké /

meruňka=meruňková jádra

ocún jesenní

oměj šalamounek

pryskyřník prudký

rulík zlomocný

řepčík

skočec obecný

tabák viržinský

vlaštovičník větší

vlčí bob mnoholistý

vraní oko čtyřlísté

tis červený

zimostráz vždyzelený aj.“

Osobní poznámky: